

MRF 2023.142

Retten i Sønderborgs dom af 7. juli 2023, sag K02-3192/2021

Anklagemyndigheden mod T

Frifindelse for ikke at efterkomme lovliggørelsespåbud efter planloven om at erstatte facadebeklædning i fibercement med facadebeklædning af træ som krævet af lokalplan, da kommunen ikke havde taget stilling til, om det omstridte materiale konkret havde betydning for den fysiske fremtoning af facaden. Ikke godtgjort, at praksisændring var fulgt konsekvens, eller at lighedsgrundsætningen var overholdt.

T var som ejer af et sommerhus på Rønmø tiltalt for ikke at have efterkommet et påbud efter planlovens § 51 om at erstatte facadebeklædning i fibercement med en facadebeklædning af træ. Tønder Kommune havde i 2019 meddelt afslag på lovliggørende dispensation fra en lokalplan til facadebeklædningen med henvisning til, at det i lokalplanen var bestemt, at bygningers ydervægge skulle udføres af træ, hvilket blev håndhævet restriktivt, idet Rønmø's miljø er hårdt for kompositmaterialer og nærmest sandblæser overfladen, hvorved materialet kommer til at fremstå mat og gråligt. Da T ikke efterkom påbuddet, blev der rejst straffesag med påstand om bødestraf og tvangsbøder. T påstod frifindelse og gjorde navnlig gældende, at lokalplanens bestemmelse om materialevalg ikke udelukkede anvendelse af et materiale, der lignede træ, og at afslaget på lovliggørende dispensation var i strid med lighedsgrundsætningen. T henviste til, at facaden på T's ejendom bestod af såkaldt Iverplank, der er udformet som og ligner træplanker, men er mere holdbare og vedligeholdelsesfrie end træ. Byretten bemærkede, at der efter planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, kan fastsættes detaljerede krav til bebyggelsers udformning i en lokalplan, herunder om materialevalg, når dette er planlægningsmæssigt begrundet og har betydning for bebyggelsens udtryk og fremtoning. For byretten havde en planlægger fra Tønder Kommune forklaret, at kommunen indtil ca. 2013 var

mere åben for anvendelsen af fibercementplader, men at kommunen fra 2015 ændrede praksis, da kommunen vurderede, at fibercementpladerne ikke har samme stoflighed, som kvalitetsmæssigt svarer til det ønskede udtryk, at fibercementen slides mere synligt end træ, og at den ikke har samme levende overflade som træ. Byretten fandt, at den ændrede kommunale praksis forudsatte varetagelse af saglige og planlægningsmæssigt relevante hensyn, og at den blev fulgt konsekvent. Byretten fandt ikke, at kommunen i afslaget på dispensation fra lokalplanen i tilstrækkelig grad havde taget stilling til, om det omstridte materiale konkret havde betydning for den fysiske fremtoning af sommerhusfacaden, herunder hvorvidt den anvendte træerstatning levede op til lokalplanens formål om at sikre en høj kvalitet i sommerhusområdet. Byretten fandt derfor, at det efter en samlet vurdering ikke var dokumenteret, at afslaget på dispensation var sagligt begrundet. Byretten fandt videre, at kommunen ikke havde fulgt sin praksisændring konsekvent, og at det ikke var dokumenteret, at påbuddet var i overensstemmelse med lighedsgrundsætningen, idet der under sagen var fremkommet uoverensstemmende oplysninger om antallet af meddelte dispensationer til anvendelse af fibercementmaterialer, og da der var uklarhed om, hvornår der var meddelt henholdsvis dispensationer og byggetilladelser. På denne baggrund blev T frifundet.

Kommentar: Frifindelsen i denne sag er helt på linje med frifindelsen i **MRF 2021.214 B** for overtrædelse af forbud mod vinduer og døre i plast, da vinduerne fremtrådte som aluminiumsvinduer, som var tilladt. Dommen i sagen fra Rønmø må forstås sådan, at håndhævelse af en lokalplanbestemmelse om et bestemt materialevalg skal være begrundet konkret i saglige og planlægningsmæssigt relevante hensyn. Dette betyder formentlig, at det skal godtgøres, at materialevalget har medført forskel i bebyggelsens udtryk og fremtoning. I forhold til lighedsgrundsætningen forekommer dommen noget vidtgående, hvilket dog formentlig må ses i lyset af, at kommunen havde afgivet uoverensstemmende oplysninger om sin praksis uden at kunne redegøre troværdigt herfor.

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 7. juli 2023

Rettens nr. K02-3192/2021
Politiets nr. 3300-88160-00004-20

Anklagemyndigheden
mod
T
født den ...

Anklageskrift er modtaget den 3. juni 2021.

T er tiltalt for overtrædelse af:

planlovens § 64, stk. 1, nr. 4, jf. § 51, jf. Lokalplan nr. 703 for sommerhusområdet Kromose § 7, punkt 7.1, jf. straffelovens § 89,
ved som ejer af ejendommen beliggende på T-vej 16 i Kromose på Rønmø at have undladt at efterkomme Tønder kommunes påbud af 24. januar 2020 om at erstatte ulovlig facadebeklædning i fibercement med en facadebeklædning af træ inden den 1. maj 2020, som senere blev ændret til den 1. august 2020.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Der nedlægges endvidere i medfør af retsplejelovens § 997, stk. 3, påstand om, at tiltalte under tvang af en fortløbende bøde tilpligtes at efterkomme Tønder kommunes påbud af 24. januar 2020.

Tiltalte har nedlagt påstand om frifindelse.

Tiltalte har principalt gjort gældende, at lokalplanens bestemmelse om materialevalg ikke udelukker anvendelse af et materiale, der ligner træ, at afslag på lovliggende dispensation er i strid med lighedsgrundsætning og at der ikke i påbud om fysisk lovliggørelse kan stilles krav til kvaliteten af materiale, herunder holdbarhed.

Sagens oplysninger

T har forklaret, at han ejer det pågældende sommerhus.

Han har købt grunden, og har opført sommerhuset i samarbejde med håndværkere. Det blev opført med en fibercementfacade. Han var ikke i dialog med kommunen omkring det. Han var klar over, at der i lokalplanen var krav om opførelse af facader i enten træ eller mursten. Det var oprindeligt planlagt, at facaden skulle have været i ægte træ, men under byggeprocessen blev han oplyst af A, en håndværker i ..., at der var mulighed for at vælge fibercement, af mærke Iverplank, der ligner træ og er vedligeholdelsesfrit. Det kostede det samme, og det valgte han. Han antog, at han måtte bruge det, for det gjorde mange af naboerne også. Der er flere huse på Rømø, der har anvendt det. Han søgte om aktindsigt for hele Rømø, og fandt ud af, at der var nogle huse, der havde opnået dispensation for brug af Iverplank. Der er en del flere huse, der har det, uden dispensation. Han antog, at det var almen praksis, at man måtte bruge det. Det var efter besøg fra Tønder Kommune, at han søgte om aktindsigt. Han havde besøg af Tønder Kommune vedrørende kloakeringen af chef for afdelingen B og sagsbehandler C. Under besøget fik han oplyst første gang, at der ikke måtte bruges Iverplank. Inden da havde han ikke været i kontakt med kommunen herom. Efter kommunens besøg fik han af C at vide, at forholdet skulle lovliggøres, enten fysisk eller ved dispensation. Han søgte om dispensation, og spørgsmålet kom i offentlig høring. Han fik ikke dispensation. Efter afslaget var det hans hensigt at efterleve påbuddet. Men så kom Corona og han fik udfordring med at få håndværkere. Han talte med sine kammerater om det, og valgte ikke at efterleve påbuddet, da han føler sig forskelsbehandlet. Der er andre, der har fået lov til at bruge Iverplank, både efter ansøgning herom og efter dispensation. Han har opført sit sommerhus som fremgår af foto, bilag A. Facaden er beskrevet i materialesamling side 24, produktbeskrivelse. Iverplank ses på foto i materialesamlingens side 28. Det ligner træ, men der mangler søm, da samlingerne på Iverplank sidder bag på plankerne. Iverplank sættes på holdere, og har derfor ikke synlige søm udenpå, som ved træplanker. Ellers ligner det træplanker. Iverplank er et mere vejrbestandigt materiale. Vejret på Rømø er hårdt ved træ, som ellers skal males ofte. Han indgav dispensationsansøgning den 21. juni 2019, som fremgår af bilag B. Kommunen har sendt det i høring ved brev af 3. juli 2019, bilag C. Det fremgår af kommunens høringsbrev om anvendelse af Iverplank fibercement, at kommunen har konstateret, at fibercement generelt er et dårligt materialevalg på Rømø. Dette er han ikke enig i. Sommerhuset blev færdigt opført den 17. juli 2018, for næsten 5 år siden. Det har slet ikke ændret udseende. Hvis han havde brugt ægte træ, så skulle han have malet det allerede. Det er mere vedligeholdelsesfrit med fibercement, og der skal ikke udskiftes rådne trædele. Grundejerforeningens formand, D har den 13. juni 2019, bilag D, oplyst, at det er grundejerforeningens bestyrelses opfattelse, at Iverplanker skal kunne anvendes, da de nye vedligeholdelsesfrie materialer ligner træ. Grundejerforeningen har opfordret kommunen til at ændre lokalplanen, så det tillades at anvende nye materialer, der ligner træ. Grundejerforeningen er enig med ham i, at brug af fibercement er et bedre valg end træ. E, har i sin partshøring, bilag E, oplyst, at

hans sommerhus ikke har forandret udseendet efter montering af trælige facader.

Han har taget fotos af de huse, som Tønder Kommune har oplyst om i sit svar på hans anmodning om aktindsigt af 20. juli 2020, bilag H. Fotos af de af kommunen nævnte sommerhuse er fremlagt som bilag I a-j. Det fremgår af kommunens brev af 4. maj 2023 til politiet, at kommunen har givet dispensation til opførelse af garage i fibercementplader på X-vej 9. Han har taget foto, som fremgår af bilag Ia. Hans facade er af samme slags, som fremgår af foto af T-vej 10, bilag Ib. Denne ejendom ligger ca. 50 meter fra hans matrikel. T-vej 10 fremgår ikke af aktindsigtsliste af 20. juli 2020, bilag H. Han har taget billede af Y-vej 22b, der er opført i Iverplank, og som har fået dispensation i 2014. Billedet er fremlagt som bilag Ic. Den anvendte Iverplank beklædning på Y-vej 22b er dog kortere end dem, der er monteret på hans sommerhus. Y-vej 22b ligger ca. 150-200 meter fra hans ejendom, og er omfattet af samme lokalplan. Han har som bilag Id fremlagt foto af ... Camping, der ligger ca. 4-5 km fra hans ejendom, og er omfattet af en anden lokalplan. Kommunen har tilladt anvendelse af cementplader og oplyst, at campingpladsen ikke er omfattet af en lokalplan. Foto af Z-vej 53, bilag Ie, er beliggende ca. 1-2 km fra hans ejendom, og anvender samme slags Iverplank. Foto af Z-vej 42, bilag If, anvender også samme Iverplank. Det fremgår af foto af Æ-vej 1 b og cykeludlejning, at er anvendt fibercementplader ovenpå husets murstensdel. Denne ejendom ligger nær ... på syd delen af øen, ca. 3-4 km fra tiltaltes ejendom. På ejendommen Æ-vej 51, Bilag Ih, er også anvendt samme slags Iverplanker. Huset er ca. 2-3 km fra hans ejendom. Ejendommen Ø-vej 4, bilag Ii, anvender også fibercementplader, blot i hvidt. Det fremgår af kommunens brev af 4. maj 2020, at kommunen har tilladt facade i blokhusbrædder. I realiteten er der tale om samme materiale, som Iverplank, der ligner træ. Den omtalte klinkbeklædning i træ ligner træ, men er det ikke. Å-vej 4, foto bilag Ij, ligger ved ..., ca. 3-4 km fra hans ejendom. Det ligger i sommerhusområdet, og kommunen har givet tilladelse til fibercementelementer.

Det vil koste ham ca. 300.000-350.000 kr. at udskifte beklædningen på hans sommerhus. Selve arbejdet vil vare 3-4 uger, men det er svært at få håndværkere. Han ved ikke, hvornår håndværkerne kan. Han har først efterfølgende, i forbindelse med kommunens kontrolbesøg vedrørende kloakeringen fået at vide, at han ikke måtte anvende Iverplank. Han har ikke kendskab til, at kommunen har ændret praksis vedrørende husets beklædning. Det har han først fået at vide i forbindelse med høringssagen.

Hun har som vidne forklaret, at hun arbejder som planlægger for Tønder Kommune. Hun sidder som byplanlægger og arbejder med udarbejdelse af lokal- og byplaner. Når lokalplanen ikke overholdes, så skal forholdet lovliggøres, enten med dispensation eller fysisk med påbud. Hun

har overtaget sagen fra en tidligere medarbejder, og har ikke selv været ude hos tiltalte. Det var hendes tidligere kollega, C, der var ude på adressen med B. De havde konstateret, at ejendommen ikke var i overensstemmelse med lokalplanen. C har startet sagen op, som overgik til politisk behandling. Vidnet har skrevet den endelige indstilling til politisk behandling, og har herefter overtaget den videre sagsbehandling. Den politiske behandling sker på baggrund af dispensationsansøgning. Der er flere forskellige lokalplaner på Rømø. Der er 7 sommerhusområder med hver sin lokalplan. De er meget ens indholdsmæssigt. Lokalplanen for ... adskiller sig lidt fra de andre lokalplaner. Administrationen i forhold til lokalplanerne er ens. De er ens, for så vidt angår krav om facadebeklædning. Facader skal være af træ ifølge alle 7 lokalplaner. Man må ikke bruge fibercement. Tønder kommune administrerer kravet ens restriktivt for alle 7 lokalplaner. På et tidspunkt, ca. 2013, var kommunen mere åben for anvendelse af fibercementplader. Man ville undersøge, hvordan fibercement virker i praksis, og der blev givet dispensation for brug af fibercementplader. Hendes ansættelse startede i 2015, og i hendes ansættelsestid er der ikke givet dispensation for brug af fibercementplader. I byområder på øen har man dog kunne få dispensation for brug af fibercement i noget længere tid. Men denne praksis blev også stoppet. I 2018 er der kommet en udviklingsplan for hele øen, som har fokus på bygningsmaling, kvalitet og kultur, og der blev strammet op på materiale anvendelse. Kommunen ønskede ikke fibercement fra 2015 og fremad, da det ikke har den samme stoflighed, som kvalitetsmæssigt svarer til det ønskede. Klimaet på Rømø er meget hårdt. Salt og sand er hårdt ved kunstmaterialer, og fibercementen slides mere synligt end træ, og bliver trist at se på. Fibercement patinerer mere mat og sandblæst. Hvis træ er ubehandlet, bliver det gråligt og sølvagtigt. Der findes forskellige træsorter, der behandles forskelligt. Man kan ikke genbehandle fibercement tilsvarende. Der er synligt forskel på fibercementplader og plader af træ. De omstridte fibercementplader er præfabrikeret, og har ikke samme levende overflade som træplader. De er ens formstøbte, og har et kunstigt udtryk. De fremstår mere blanke end ægte træ. Vidnet ved ikke, om kommunen i 2015 har udmeldt sin ændrede praksis om ikke at tillade fibercementplader. Praksis blev ændret forud for vidnets ansættelse. Hvis borgere søger om byggetilladelse i overensstemmelse med lokalplanerne, er der ikke grund til at tage en dialog med ansøgeren. Vidnet har besvaret politiets anmodning om en udtalelse om kommunens praksis med hensyn til at dispensere fra lokalplanens krav om træfacader. Hun har redegjort for Z-vej 53, Z-vej 42 og Æ-vej 1B, har ikke opnået dispensation for brug af fibercement facader. Disse ejere har fået byggetilladelse, da kommunen har overset ejernes oplysninger om anvendelse af facadebeklædningen. Derfor står der i hendes brev, at facadebeklædningen er blevet overset. Ejerne har oplyst i ansøgning om byggetilladelse, at de ville anvende fibercement, og det har kommunen overset, og givet ejerne byggetilladelse til. Forholdet er dog forkert for disse ejendomme, og det er altid ansøgerens ansvar at sørge for, at lokalplanen overholdes, selv om

kommunen fejlagtigt har givet tilladelse til valg af fibercementfacade. De meddelte byggetilladelser for disse ejendomme er ikke lovlige i forhold til lokalplanen. Ejerne skal udfylde et felt i ansøgning til byggetilladelse om, hvorvidt der er bemærkninger til lokalplanen. Hvis ansøgningen ikke svarer til lokalplanens krav, vil det som regel blive opdaget af kommunen. Der har været en sagsbehandling om spildevand for tiltaltes ejendom. I den forbindelse blev forholdet vedrørende facaden opdaget, herunder at den var i strid med det ansøgte. Kommunen er nødt til at reagere på forhold, der opdages. Siden 2015 er der ikke givet dispensationer for fibercementplader. Det kan ikke udelukkes, at der fejlagtigt er givet byggetilladelse hertil efter 2015. Når kommunen bliver opmærksom på et ulovligt forhold, skal kommunen handle. Denne pligt berører også andre ejendomme på øen. Kommunen har ikke tidligere været opmærksom på, at andre ejere ulovligt anvender fibercementplader. Det vil kommunen nu tage fat om, for at efterleve grundsætning om at behandle alle borgere lige. Kommunen har siden 2015 har haft en restriktiv praksis om at tillade dette. For så vidt angår ejendommen på Øvej 4, har ejeren søgt om byggetilladelse med træbeklædning, hvilket der er givet tilladelse til. Når hun i sit brev skriver ”klinkbeklædning i træ” så menes ægte træ. Tiltaltes oplysning om, at denne ejer anvender kunstmateriale kan give anledning til at varsle en besigtigelse af forholdet, for at kontrollere, om der er tale om træ- eller fibercementbeklædning på ejendommen Øvej 4. Når der i påbud til tiltalte af 24. januar 2020, bilag 3, står, at facadebeklædningen skal erstattes med træ, er det i overensstemmelse med lokalplanens § 7, stk. 1, krav om, at ydervægge skal udføres i enten træ eller som murstensbyggeri i stil med de traditionelle Rømø-huse. Det omstridte hus er ikke et traditionelt Rømø-hus af mursten, og derfor skal facadebeklædningen være af træ.

Af Skærbæk Kommunes lokalplan nr. 703, Sommerhusområdet, Kromose, Rømø, fra 2006, § 7, stk. 1, 1. pkt., fremgår: ”For ny bebyggelse i området gælder, at bygningernes ydervægge skal udføres enten af træ eller som murstensbyggeri i stil med de traditionelle Rømø-huse.”

Grundejerforeningens formand, D, har ved mail af 13. juni 2019 til Tønder Kommune skrevet blandt andet:

”...

Det er bestyrelsens opfattelse, at Ivarplanker, som er nye vedligeholdelses frie materialer, der ligner træbeklædning, bør kunne anvendes ved nybyggeri og ved renovering af eksisterende sommerhuse.

...”

Tiltalte har den 21. juni 2019 søgt om dispensation fra lokalplanens bestemmelser om facadebeklædning, og anvendelse af ”sort Iverplank ud fra at det ligner træ utroligt meget og at det er et særdeles holdbart materiale, der er vedligeholdelsesfrit, og som ikke fremover kræver brug af maling og

træbeskyttelse.”

Af Tønder Kommunes høringsbrev af 3. juli 2019 fremgår blandt andet:

”...

Hele Rømø er udlagt som værdifuldt kulturmiljø og en unik vadehavso og øsamfund. Den for området gældende lokalplan er bl.a. udarbejdet for at sikre bevaringsværdierne og kvaliteten af hele øens bebyggelse.

Forvaltningen har tidligere for 5-6 år siden kun meddelt tilladelse til at anvende fibercementbrædder på 2 sommerhuse.

Efterfølgende er det konstateret, at fibercement generelt er et dårligt materialevalg på Rømø. Materialet kan ikke holde til vejrlig på Rømø – bl.a. på baggrund af det høje saltindhold i luften, havgus og sandblæsning i forbindelse med blæst og storm. Fibercement ændrer med tiden udtryk, mister overfladebehandlingen og bliver grålige og solbleget. Derved er fibercementbrædder ikke vedligeholdelsesfrie og kan ikke genmales og repareres på ordentlig vis.

Forvaltningen har efterfølgende ændret praksis og administreret lokalplanen restriktiv og har generelt meddelt afslag til at anvende fibercementbrædder som facadebeklædning i alle sommerhusområder på Rømø.

”...

Tønder Kommune har den 13. november 2019, meddelt afslag på lovliggørende dispensation om at anvende fibercementbeklædning på facaderne af sommerhuset.

Kommunens afslag er fremlagt som henholdsvis anklagemyndighedens bilag 5 b og forsvarerens bilag G.

Af afslagene fremlagt som sagens bilag 5 b og G fremgår:

”...

Begrundelse

...

Endvidere meddeles afslag til lovliggørelse af bebyggelsens beklædning med Ivarplank. I henhold til lokalplanens § 7.1 skal alle bygninger udføres i træ eller mursten som de traditionelle Rømøhuse. Bestemmelsen har hidtil været håndhævet restriktivt, idet Rømø miljø er meget hårdt for disse kompositmaterialer og nærmest sandblæser overfladen, hvorved materialet kommer til at fremstå mat og gråligt.

...

Redegørelse

I forbindelse med anden besigtigelse af ejendommen konstateres det endvidere, at bebyggelsen er beklædt med Ivarplank.

Hidtil har der været en meget restriktiv praksis i administrationen af materialebestemmelserne gældende for sommerhusområderne på Rømø og der er kun i ganske få tilfælde meddelt dispensation til udvendig beklædning i fibercement.

Det er forvaltningens vurdering, at fibercement-plankerne er meget udsatte for vind og vejr på Rømø, hvor sandfygning og højt saltindhold i luften er medvirkende til et ganske hårdt miljø for bygningerne. Plankernes overfladebehandling vil således over tid blive sandblæste og fremstår matte og grålige og vil ikke på samme måde som en træfacade kunne overfladebehandles på ny. Senest har Teknik - og Miljøudvalget i september besluttet at der skulle ske fysisk lovliggørelse af facadebeklædning på [bilag 5b: et udhus] [bilag G: førnævnte poolhus] i

..."

Af kommunens afslag fremlagt af anklagemyndigheden som bilag 5b, fremgår yderligere:

"...

Begrundelse

...

Derudover er materialets stoflighed af væsentlig betydning for bebyggelsens arkitektoniske præg, hvor fibercement fremstår med kunstig, præfabrikerede overflader, mens træ er et mere levende naturmateriale med et varierende spil i overladestrukturen.

..."

Tønder Kommune har ved brev af 9. januar 2020 til tiltalte sendt partshøring og varsel om påbud.

Tønder Kommune har ved brev af 24. januar 2020 påbudt fjernelse af ulovlig fibercement facadebeklædning med frist til lovliggørelse til den 1. maj 2020. Fristen blev senere forlænget til den 1. august 2020. Afgørelsen var vedlagt klagevejledning til Planklagenævnet.

Afgørelsen er ikke påklaget af tiltalte.

Af Tønder Kommunes notat af 20. juli 2020 fremgår følgende blandt andet:

"Der er søgt aktindsigt i hvor mange fritidsboliger/helårsboliger, der er givet tilladelse / dispensation til at anvende Iverplank fra dags dato til og med 2006.

I periode fra d.d. til og med 2006 er der alene på Rømø registreret næsten tusind byggetilladelser. Det er ikke muligt inden for den afgrænset periode at gennemgå alle sager og notere om der er eller ikke er benyttet Iverplank. Både på grund af tekniske begrænsninger, f.eks. at byggematerialet ikke er noteret, eller at dokumentet ikke er eller kan OCR behandles, dvs. at teksten ikke er digitaliseret og søgbar. En manuel gennemgang af de mange sager vurderes at være for tidskrævende. Sidst men ikke mindst er det kun ved lokalplanlægningen at f.eks. valg af facadematerialer kan reguleres, hvilket medfører at uden for de lokalplanlagte områder på Rømø er der frit valg.

For at afklare hvor mange sager hvor der er søgt eller givet dispensationer med hensyn til Iverplank på Rømø, er der søgt efter Iverplank og fibercementplader i sagstitle og fritekst.

...
...

Dvs. at i perioden fra dd. til og med 2006, er der registreret 6 dispensationer, 2 afslag, 3 påbud om fysisk lovliggørelse og der er i byggesager registreret 2 bygninger der benytter Iverplank.

...”

Tiltalte har den 21. oktober 2020 på ny søgt om dispensation til brug af Iverplank, og Tønder Kommune har ved brev af 23. november 2020 afslået at genoptage sagsbehandlingen om dispensation.

Tønder Kommune har den 18. november 2020 indgivet politianmeldelse.

Tiltalte er den 11. november 2020 straffet af Retten i Sønderborg med bøde for overtrædelse af færdselsloven.

Retten's begrundelse og afgørelse

Det fremgår af lokalplanens § 7, stk. 1, blandt andet, at bygningernes ydervægge skal udføres af træ.

Tiltalte har i 2017 opnået byggetilladelse til opførelse af et nyt sommerhus med facader af træbeklædning.

Tiltalte har forklaret, at han har valgt at anvende Iverplank som facadebeklædning, der er udformet som og ligner træplanker, og som er mere holdbare og vedligeholdelsesfrie end træ.

Det fremgår af planlovens § 15, stk. 1, blandt andet, at en lokalplan skal indeholde oplysninger om planens formål, og at formålet skal fastlægge den planlægningsmæssige begrundelse.

Det fremgår af lokalplanens § 1, at lokalplanen har til formål blandt andet, ”at sikre en høj kvalitet i hele sommerhusområdet”.

Det fremgår af planlovens § 15, stk. 2, nr. 7, blandt andet, at der i en lokalplan kan optages bestemmelser om bebyggelsers udformning. Det kan således i en lokalplan stilles detaljerede krav til varetagelse af arkitektoniske og æstetiske hensyn, herunder materialevalg, når dette er planlægningsmæssigt begrundet og har betydning for bebyggelsens udtryk og fremtoning.

Retten finder ikke grundlag for at fortolke lokalplanens § 7, stk. 1, udvidende, således materialevalget også omfatter fibercementbeklædning,

selv om det er udformet som træ.

Det bemærkes, at lokalplanens formål er af betydning for efterfølgende dispensationsmuligheder, jf. planlovens § 19.

Tønder Kommune har den 13. november 2019 meddelt upåklaget afslag på lovliggørende dispensation.

Planlægger for Tønder Kommune, Jeanne Iwang, har forklaret, at der på Rømø er 7 sommerhusområder med hver sin lokalplan, for hvilke alle gælder de samme krav til facadebeklædning. Vidnet har videre forklaret, at kommunen indtil ca. 2013 var mere åben for anvendelse af fibercementplader, da man ville undersøge pladernes egenskaber, hvorfor der blev givet dispensationer, og at kommunen fra 2015 har ændret praksis, hvorefter der ikke er meddelt flere dispensationer, idet kommunen har vurderet, at fibercementpladerne ikke har den samme stoflighed, som kvalitetsmæssig svarer til det ønskede udtryk, at fibercementfacader på grund af vejrlig slides mere synligt end træ, og bliver triste at se på, ligesom fibercementplader er præfabrikeret, og ikke har samme levende overflade som træplader.

Den oplyste ændrede kommunale praksis forudsætter varetagelse af saglige og planlægningsmæssige relevante hensyn, og at praksisændringen er fulgt konsekvent.

De af henholdsvis anklagemyndigheden og forsvareren fremlagte afslag på lovliggørende dispensation er enslydende for så vidt angår følgende begrundelse:

"Endvidere meddeles afslag til lovliggørelse af bebyggelsens beklædning med Ivarplank. I henhold til lokalplanens § 7.1 skal alle bygninger udføres i træ eller mursten som de traditionelle Rømøhuse. Bestemmelsen har hidtil været håndhævet restriktivt, idet Rømøs miljø er meget hårdt for disse kompositmaterialer og nærmest sandblæser overfladen, hvorved materialet kommer til at fremstå mat og gråligt."

Retten finder det ikke dokumenteret, at afslaget er begrundet, som anført i bilag 5b, med: "Derudover er materialets stoflighed af væsentlig betydning for bebyggelsens arkitektoniske præg, hvor fibercement fremstår med kunstig, præfabrikerede overflader, mens træ er et mere levende naturmateriale med et varierende spil i overladestrukturen."

Tiltalte har forklaret blandt andet, at sommerhuset ikke har forandret udseendet efter montering af trælige facader.

Retten finder ikke, at Tønder Kommune i sit afslag på dispensation af 13. november 2019 i tilstrækkeligt grad har taget taget stilling til, hvorvidt det omstridte materiale konkret har betydning for den fysiske fremtoning af sommerhusfacaden, herunder hvorvidt den anvendte træerstatning lever op til

lokalplanens formål om at sikre en høj kvalitet i sommerhusområdet.

Tønder Kommune har i høringsbrev af 3. juli 2019 oplyst blandt andet, at kommunen for 5-6 år siden har meddelt 2 tilladelser til at anvende fibercementplader.

Tønder Kommune har i notat om aktindsigt den 20. juli 2020 oplyst, at der i tiden 2006 til 3. juli 2019 er registreret næsten tusind byggetilladelser, og at der for så vidt angår anvendelse af Iverplank er meddelt 6 dispensationer, 2 afslag, 3 påbud om fysisk lovliggørelse, og at der i byggesager er registreret 2 bygninger med Iverplank.

Planlægger F har forklaret blandt andet, at der blev meddelt byggetilladelse med anvendelse af fibercementfacader vedrørende ejendommene Z-vej 53, Z-vej 42 og Æ-vej 51, idet kommunen under byggesagsbehandlingen havde overset, at det ansøgte var i strid med lokalplanens krav om træbeklædning.

Retten finder det efter en samlet vurdering ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at afslag på dispensation var sagligt begrundet, og at Tønder Kommune har fulgt sin praksisændring konsekvent.

Efter en samlet vurdering, og under hensyn til, at der er uoverensstemmelse i det oplyste antal meddelte dispensationer, og uklarhed om, hvornår der er meddelt henholdsvis dispensationer og byggetilladelser, finder retten det ikke tilstrækkeligt dokumenteret, at påbuddet er udstedt i overensstemmelse med lighedsgrundsætningen.

Thi kendes for ret:

T skal frifindes.

Statskassen skal betale sagens omkostninger.

Anna Christina Langmaack
retsassessor

/hes

Linda Bay Andersen
specialfuldmægtig